

İKLİM DEĞİŞİLKİĞİ YASASI HAKKINDA RAPOR

Ahmet Fatih Hatunoğlu

İklim yasasının mimarı Murat Kurum, meş'um ve mezkur yasa hakkında dezenformasyon yapıyor diyerek, iddialara karşı, "doğru"su budur başlığı altında 9 maddelik bir dezenformasyon yayınlamıştır.

Çevre Şehircilik ve İklim Bakanlığı'nın "İklim Kanunu Gerçekleri" başlığı altında "DOĞRU" olarak sunduğu bu bilgilerin, Paris İklim Anlaşması, AB Yeşil Mutabakatı ve Küresel Emisyon Politikaları ışığında belirtilen ifadelerin arka planına dair, küresel uygulamalardan hareketle eleştirel analiz içeren raporu sunuyorum:

9 Maddelik Bu Rapor, Sadece Uluslararası Kaynaklar ve Akademik Çalışmalara Dayalıdır; Şahsi Yorum İçermez.

1- "Karbon ayak iziyle insanların özgürlükleri kısıtlanacak" iddiası yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Karbon ayak izi sadece üretim yapan organizasyonları ilgilendiriyor, bireylere bir yaptırım yok!

GERÇEK: Paris Anlaşması'nın 4. maddesi, tüm aktörlerin karbon azaltım yükümlülüklerini kapsamaktadır. Bu, zamanla bireysel enerji kullanımını, bireysel seyahat, bireysel tüketim ve hatta beslenme alışkanlıklarının izlenmesini ve düzenlenmesini meşrulaştırabilir.

UYGULAMA: AB Yeşil Mutabakatı çerçevesinde bireysel karbon izleme sistemleri (Karbon Pasaportu) önerilmektedir. (WEF, 2022)

ÖRNEK: Çin'de bireylerin karbon puanlama sistemlerine dâhil edildiği pilot bölgeler mevcuttur.

SONUÇ: Şu an için bireylere doğrudan uygulama yoksa da sistem altyapısı, bireyleri izlemeye yönelik olarak geliştirilmektedir.

2- "Emisyon Ticaret Sistemi altında vatandaşın karbon vergisi alınacak." ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Sadece yoğun üretim tesislerini kapsar.

GERÇEK: Emisyon Ticaret Sistemi (ETS), ilk olarak büyük sanayi kuruluşlarını hedef alır; ancak AB ve Kanada gibi ülkelerde bu sistem, ulaşım, konut ısıtması gibi bireysel alanlara yayılmıştır.

Türkiye: ETS'nin "gönüllü" başlaması planlansa da 2030 sonrası zorunlu hâle geleceği ve bireyleri de kapsayacağı uluslararası baskılarla öngörülmektedir.

KAYNAK: ResearchGate-Türkiye ve Karbon Nötr Paradoksu, 2021

SONUÇ: Şu an için bireyler hariç tutulsa da sistem doğası gereği genişleme eğilimindedir.

3- “Tarım yasaklanacak, meyve ağaçlarına el konulacak.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Böyle bir düzenleme yok.

GERÇEK: Tarım politikaları artık sadece gıda üretimi değil, karbon salınımı açısından da denetlenmektedir.

ÖRNEK: Hollanda’da azot emisyonunu azaltma bahanesiyle binlerce çiftlik kamulaştırıldı.

PARİS İKLİM ANLAŞMASI ETKİSİ: Tarım sektörü Paris Anlaşması'nın 2.b maddesi altında dolaylı olarak emisyon azaltımı için dönüştürülmesi gereken alan olarak tanımlanır.

SONUÇ: Türkiye’de henüz uygulanmamış olsa da Avrupa ve Kanada’da yaşanan gelişmeler bu endişeyi haklı kılmaktadır.

4- “Çiftçi istediği ürünü ekemeyecek, ekene cezalar verilecek.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Böyle bir yaptırım yok.

GERÇEK: AB’de “Yeşil Tarım” destekleri sadece belirli ürünlere verilir. Türkiye de bu sisteme entegre olmayı taahhüt etmiştir.

NET SIFIR KARBON EMİSYONU HEDEFİ: Toprak kullanımı düzenlemeleri ile ekilecek ürünler dolaylı yoldan yönlendirilir.

KAYNAK: IPCC 2023 raporunda "Tarımsal Yeniden Yapılandırma" başlığı altındaki politikalar belirli ürünlere verilen destekler üretimi yönlendirmektedir. Türkiye’de bu sisteme uyum sürecine girilmiştir.

SONUÇ: Cezai yaptırımlar henüz yok, ancak teşvikler dışında kalan üreticiler sistem dışı bırakılacaktır.

5- “Hayvancılık yasaklanacak, yapay et yedirilecek.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Böyle bir ifade bulunmamaktadır.

GERÇEK: Paris Anlaşması'nın yan belgelerinde metan emisyonunu azaltmak için hayvancılığın sınırlandırılması (azaltılmalı) zorunludur, denilmektedir. (Global Methane Pledge).

WEF ve FAO: Sığır eti yerine laboratuvar ortamında üretilmiş proteinlerin yaygınlaştırılması önerilmektedir.

UYGULAMA: Hollanda’da sığır sayısı % 30 azaltılmıştır.

SONUÇ: Türkiye için şimdilik uygulanmasa da küresel gıda politikası bu yönde dönüşmektedir. Yapay et çalışmaları başlamıştır.

6- “Paris Anlaşması’nda küresel güçler tarım alanlarına el koyacak.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Böyle bir uygulama yoktur.

GERÇEK: Paris Anlaşması uygulamaları, finansman ve karbon offset mekanizmaları üzerinden gelişmekte, bu da yerel üretim alanlarının yabancı karbon yatırım fonlarına devrini içerebilir.

ÖRNEK: Afrika’daki tarım arazileri karbon dengeleme projeleriyle Batılı fonların kontrolüne geçti.

KAYNAK: Nature Sustainability, 2022.

SONUÇ: “El koyma” yerine “finansal entegrasyon” ile alanlar uluslararası şirketlerin yönetimine geçebiliyor.

7- “Kanunla kömür, petrol kullanımı kalkacak.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Amaç sadece teşvik, zorunluluk yok.

GERÇEK: Enerji dönüşüm planları gereği, 2050’ye kadar kömür kullanımı yasaklanacaktır.

NET SIFIR KARBON BASKISI: Uluslararası kredi ve yatırım kuruluşları kömür ve petrol bazlı işletmelere yatırım yapmamaktadır.

SONUÇ: Zorunlu değilse de fiilen bu kaynaklara erişim maliyetli ve zor hâle gelecektir.

8- “İklim değişikliği yoktur diyene ceza verilecek.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Kanunda böyle bir hüküm yok.

GERÇEK: Almanya, Fransa gibi ülkelerde iklim inkarı, "bilim karşıtı dezenformasyon" sayılmakta ve sosyal medya platformlarında sansüre uğramaktadır.

KAYNAK: EU Digital Services Act-“iklim dezenformasyonu yasaklı içerik” kapsamına alındı.

SONUÇ: Türkiye’de doğrudan ceza olmasa da sosyal medya ve akademide baskı hissedilmektedir.

9- “Vatandaş karbon ayak izine göre ceza ödeyecek.” ifadesi yanlıştır DİYOR.

Bakanlık Görüşü: Ceza değil, teşvik sistemi var.

GERÇEK: AB Dijital Kimlik ve Karbon Pasaportu sistemleri geliştirme aşamasındadır. (Deloitte, 2023)

İNGİLTERE: Bireylerin karbon tüketimi, uygulamalar üzerinden puanlanmakta.

SONUÇ: Türkiye’de şu an yok, ancak Paris Anlaşması’nın yol haritası bu sistemleri içermektedir.

Kamuoyunun Dikkatine:

Yukarıda “DOĞRU” olarak sunulan ifadeler teknik olarak mevcut kanunda yer almıyor olabilir; ancak Paris Anlaşması'nın küresel uygulamaları, Türkiye'nin bu anlaşmaya taraf olması ve AB Yeşil Mutabakatı'na uyum süreci göz önüne alındığında, bu maddelerin birçoğunun dolaylı ve zamana yayılarak uygulanacağı aşîkardır.

Halkımızın gerçekleri görmesi ve bilmesi adına lütfen okuyun ve okutun.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Ahmet Fatih Hatunoğlu

ViŞAD (Van İşadamları Derneğı) Onursal Başkanı

Yeniden Refah Partisi, Doğı ve Güneydoğı Anadolu Politikalar Kurulu Başkanı